

POLITIKA BOJA PROTI PODVODOM

Úrad podpredsedu vlády pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku

1. ÚVOD

Úradu podpredsedu vlády pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku SR ako národná implementačná a koordinačná autorita (a zároveň ako vykonávateľ opatrení z komponentov Plánu obnovy a odolnosti SR) (ďalej len „úrad“) sa týmto zaväzuje k dodržiavaniu zásad integrity, objektivity, čestnosti a vysokého právneho a morálneho štandardu v boji proti podvodom a korupcii. Cieľom tejto politiky je podporovať etickú kultúru, ktorá odrádza od podvodných činností, a uľahčiť predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie, ako aj vývoj postupov, ktoré pomôžu pri vyšetrovaní podvodov a súvisiacich trestných činov a ktoré zabezpečia, aby sa takéto prípady včas a zodpovedajúcim spôsobom riešili. Za týmto účelom boli v podmienkach úradu zavedené postupy na **oznamovanie podvodov a predchádzanie situácií, pri ktorých dochádza ku konfliktu záujmov**.

Pojem **podvod** sa bežne používa na opísanie širokej škály pochybení vrátane krádeže, korupcie, sprenevery, úplatkárstva, falšovania, skresľovania skutočností, kolúzie, prania špinavých peňazí a zatajovania podstatných skutočností. Často zahŕňa podvodné konanie s cieľom získať osobný prospech, prospech osoby blízkej alebo tretej strany, alebo zapríčiniť stratu pre iných – úmysel je kľúčovým prvkom, ktorým sa podvod odlišuje od bežného pochybenia. Podvod nemá len potenciálny finančný dôsledok, ale môže pri implementácii Plánu obnovy a odolnosti SR a vykonávaní mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“) spôsobiť poškodenie dobrej povesti úradu alebo vykonávateľov, ktorí každý na svojej úrovni zodpovedajú za efektívne a účinné riadenie prostriedkov mechanizmu.

Korupcia¹ je v najširšom zmysle slova zneužívaním moci na osobný prospech. Korupcia má mnoho podôb, napríklad podplácanie, ovplyvňovanie, zneužívanie funkcií, ale môže sa skrývať aj za rodinkárstvo alebo konflikt záujmov. Korupcia, rovnako ako podvod, môže poškodzovať záujmy SR ako aj EÚ ako celku tým, že znižuje úroveň investícií a bráni spravodlivému fungovaniu vnútorného trhu. Súčasne oslabuje dôveru vo vlády, verejné inštitúcie, teda aj úrad a vykonávateľov a demokraciu vo všeobecnosti.

Korupčným rizikom² je existencia pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov s ňou spojených, vrátane príčiny, príležitosti, priestoru alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie alebo konanie

Ku **konfliktu záujmov** dochádza, ak je nestranný a objektívny výkon úradnej funkcie osoby ohrozený z dôvodov týkajúcich sa rodiny, citového života, politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného spoločného záujmu napríklad so žiadateľom o prostriedky z fondov EÚ alebo s ich prijímateľom. Preto úrad opatrenia na zabránenie podvodom, korupcii a konfliktu záujmov a ich odhaľovanie považuje za mimoriadne dôležité.

¹ Smernica č. 12/2025 o prevencii korupcie a riadení korupčných rizík na Úrade podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre plán obnovy a znalostnú ekonomiku

² Smernica č. 12/2025 o prevencii korupcie a riadení korupčných rizík na Úrade podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre plán obnovy a znalostnú ekonomiku

2. ZODPOVEDNOSTI

V rámci úradu plnia úlohy súvisiace s riadením rizika podvodu, korupcie a konfliktu záujmov vedúci zamestnanci. Zároveň podľa internej Smernice úradu č. 12/2025 o prevencii korupcie a riadení korupčných rizík, protikorupčný koordinátor v spolupráci s ostatnými zamestnancami úradu koordinuje činnosti na predchádzanie korupcie a riadenie korupčných rizík.

Vedúci zamestnanci nesú zodpovednosť za každodenné riadenie rizík podvodov, korupcie, korupčného správania a konfliktu, prípadné prijatie akčných plánov, a sú povinní zabezpečiť:

- aby existoval zodpovedajúci systém vnútornej kontroly v ich oblasti pôsobnosti,
- informovanie podriadených zamestnancov v ich oblasti pôsobnosti o možných rizikách vzniku podvodov, korupcie alebo konfliktu záujmov,
- zaistenie náležitej starostlivosti a vykonávanie preventívnych opatrení v prípade podozrenia z podvodu, korupcie alebo konfliktu záujmov,
- riešenie identifikovaných prípadov podvodu, korupcie alebo konfliktu záujmov v súlade s osobitnými predpismi, napr. postúpenie prípadného vyšetrovania trestných činov príslušným vyšetrovacím orgánom.

Z dôvodu eliminovania, resp. zníženia vplyvu rizík úrad na pravidelnej báze realizuje identifikáciu, analýzu a hodnotenie rizík na každom stupni riadenia v zmysle § 5 ods. 1 zákona o finančnej kontrole a audite.

3. OZNAMOVANIE PODVODOV

Úrad má zavedené nasledujúce postupy pre nahlásovanie podvodov:

- Oznámenie o protispoločenskej činnosti môže zamestnanec úradu podať v písomnej forme na adresu úradu alebo v elektronickej forme na adresu protikorupcii@vlada.gov.sk.
- Podvod je možné nahlásiť prostredníctvom osobitného formulára nachádzajúceho sa na webovom sídle Plánu obnovy a odolnosti SR <https://www.planobnovy.sk/kontakt/nahlasovanie-podvodneho-spravania/>, ktorý umožňuje anonymné aj neanonymné nahlásenie podvodného správania. Podvod je možné nahlásiť aj prostredníctvom e-mailovej adresy podvody@vlada.gov.sk.
- Nahlásovanie korupcie je možné cez antikorupčnú linku zriadenú Úradom vlády SR uvedenú na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/> alebo písomným podaním na e-mailovú adresu: bpk@vlada.gov.sk. Na webovom sídle <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kam-oznamit-korupciu/> sú uvedené aj ďalšie kontakty, na ktoré je možné nahlásiť podozrenie z korupcie.
- V prípade identifikovania podozrenia z trestných činov alebo inej nezákonnej činnosti s dopadom na finančné prostriedky EÚ a štátny rozpočet je možné dané podozrenie nahlásiť orgánom činným v trestnom konaní prostredníctvom e-mailovej adresy infoirg@minv.sk.
- Anonymné nahlásovanie podozrení z podvodov s dopadom na finančné prostriedky EÚ na OLAF (EK) je možné uskutočniť prostredníctvom webového sídla https://fns.olaf.europa.eu/main_sk.htm alebo Európskej prokuratúry prostredníctvom webového sídla <https://www.eppo.europa.eu/sk/nahlasenie-trestneho-cinu-europskej-prokurature>.

Uvedené kanály oznamovania môžu využiť aj osoby, ktoré nie sú v pracovnoprávnom alebo inom obdobnom pracovnom vzťahu s úradom.

Všetky oznámenia sú vybavované so zachovaním povinnosti mlčanlivosti, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) a v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a internými predpismi úradu. Zamestnanci úradu majú povinnosť zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa a o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri preverovaní oznámenia. Odvetné opatrenie alebo odvetná činnosť proti oznamovateľom je zakázaná.

4. OPATRENIA PROTI PODVODOM

Úrad zaviedol opatrenia proti podvodom na základe dôkladného posúdenia rizík. Za účelom odhaľovania rizikových operácií sa používajú predovšetkým IT nástroje (napr. ISPO alebo ARACHNE).

Úrad súčasne riadi korupčné riziká a za týmto účelom má prijatú Smernicu č. 12/2025 o prevencii korupcie a riadení korupčných rizík. Zároveň v rámci implementácie Plánu obnovy úrad postupuje pri riadení korupčných rizík v zmysle Metodického usmernenia NIKA k postupu vykonávateľov Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky pri riadení korupčných rizík.

5. KONFLIKT ZÁUJMOV

Úrad ako vykonávateľ Plánu obnovy je pri poskytovaní prostriedkov mechanizmu povinný konať tak, aby nehrozil, nevznikol a netrval konflikt záujmov. Uvedené platí aj pre Úrad ako koordinátora Plánu obnovy. Povinnosť vyplýva aj z § 24 zákona č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Každý zamestnanec úradu musí konať tak, aby nehrozil, nevznikol a netrval konflikt záujmov, ktorý by mohol ovplyvniť, narušiť alebo ohroziť nestranný a objektívny výkon úloh pri vykonávaní mechanizmu z rodinných alebo citových dôvodov, z dôvodov politickej alebo štátnej príslušnosti, ekonomického záujmu alebo akéhokoľvek iného priameho alebo nepriameho osobného záujmu. Ak napriek tomu dôjde k situácii, kde hrozí, vzniká alebo trvá konflikt záujmov, je úrad povinný prijať opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov pri činnostiach, ktoré patria do ich pôsobnosti, a na riešenie situácií, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov. Úrad predchádza konfliktu záujmov najmä tým, že:

- sa zdrží osobných záujmov alebo záujmov inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré môžu ovplyvniť výkon pracovných úloh alebo služobných úloh vo verejnom záujme,
- vykoná všetky potrebné úkony na prevenciu konfliktu záujmov a na riešenie možného konfliktu záujmov,
- nezneužíva informácie získané v súvislosti s vykonávaním pracovných úloh a služobných úloh na osobný záujem alebo záujem inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby,
- vyhýba sa nezákonnému zvýhodňovaniu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá spolupracuje alebo má záujem spolupracovať s úradom osobitne s NIKA,
- neponúka a neposkytuje fyzickej osobe alebo právnickej osobe žiadnu výhodu vyplývajúcu z jeho postavenia v organizačnej štruktúre služobného úradu,
- prekonzultuje situáciu s vedúcim zamestnancom pri pochybnostiach, či sú jeho aktivity mimo výkonu pracovných úloh alebo služobných úloh zlučiteľné s jeho postavením zamestnanca,
- nezneužíva svoje postavenie alebo funkciu v záležitostiach, ktoré nesúvisia s plnením jeho pracovných úloh alebo služobných úloh.

Každý zamestnanec je povinný zdržať sa akéhokoľvek konania v súvislosti s výzvou, ktorú posudzuje, a zároveň bezodkladne písomne oznámiť svojmu najbližšiemu nadriadenému zamestnancovi záujem podať na základe výzvy žiadosť o prostriedky podľa § 16 zákona o mechanizme s uvedením konkrétnej výzvy, v rámci ktorej tak plánuje urobiť, alebo akúkoľvek inú skutočnosť vo vzťahu k svojej osobe, ktorá by mohla predstavovať situáciu konfliktu záujmov vo vzťahu k predmetnej výzve. Zamestnanec postupuje obdobne aj v prípade, ak na základe výzvy má záujem podať žiadosť o prostriedky podľa § 16 zákona o mechanizme jeho blízka osoba podľa § 116 Občianskeho zákonníka alebo osoba, pri ktorej by zamestnanec mohol byť považovaný za zainteresovanú osobu podľa § 24 ods. 3 zákona o mechanizme.

Pri riešení konfliktu záujmov je možné:

- poveriť zamestnanca vykonávaním iných činností, kde nebude v konflikte záujmov,
- vylúčiť z rozhodovania, ak má reálny, potenciálny alebo zdanlivý konflikt záujmov,
- zamedziť, aby nemal prístup k dokumentom a informáciám, ak môže mať reálny, potenciálny alebo zdanlivý osobný záujem.

6. KONZULTÁCIE

V prípade pochybností týkajúcich sa oznamovania protispoločenskej činnosti, diskriminácie, konfliktu záujmov, prijímania darov, korupčného správania a pri pochybnostiach v súvislosti s korupčnými rizikami sú zamestnanci oprávnení požiadať o konzultáciu svojich nadriadených zamestnancov.

7. ZÁVER

Úrad uplatňuje politiku nulovej tolerancie voči podvodom a korupcii a má zavedený systém kontroly, ktorý je navrhnutý tak, aby sa v čo najväčšej možnej miere predchádzalo podvodom a korupcii a aby sa tak zabezpečilo ich odhalenie a náprava dôsledkov v prípade, že k nim dôjde.

Túto politiku a všetky príslušné postupy a stratégie podporuje vedenie úradu, ktoré ju bude aktívne a kontinuálne preskúmať a aktualizovať.

Mgr. Michal Moško, MBA, v.r.
vedúci Úradu podpredsedu vlády Slovenskej
republiky pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku